

بازده اقتصادی فعالیت‌های پژوهشی مراکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان‌ها

دفتر امور اقتصادی، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی^۱

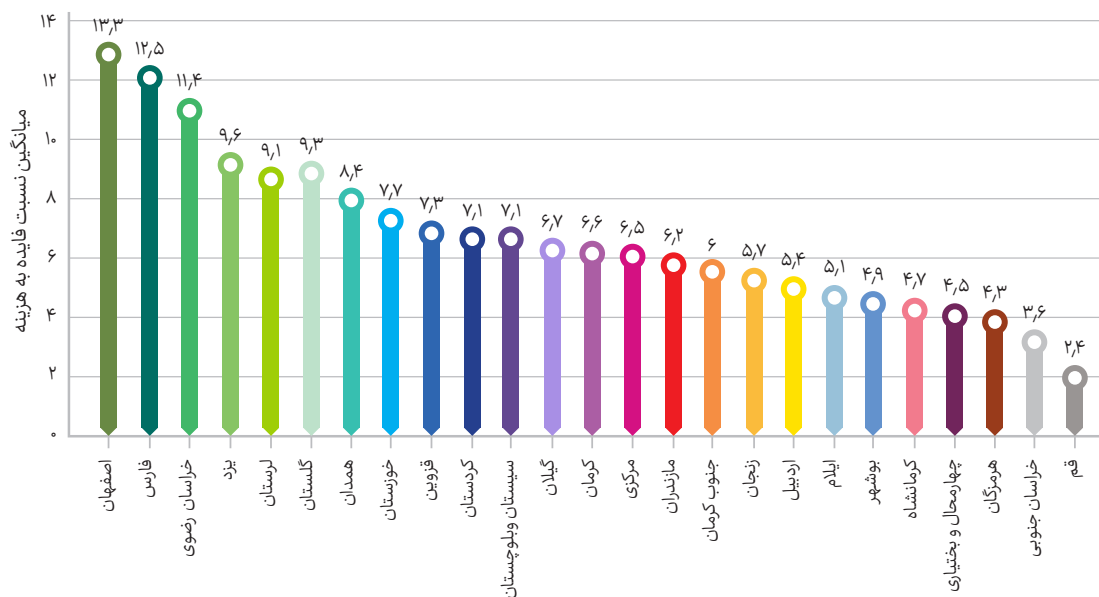
۶ بیان مسئله

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی به عنوان مهم‌ترین نهاد ملی تحقیقات کشاورزی ایران با چالش تامین منابع مالی و رویکرد نه چندان مساعد سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان کلان اقتصادی به تحقیقات کشاورزی مواجه است. با توجه به اینکه تامین منابع مورد نیاز تحقیقات کشاورزی بخش مهمی از وظایف مدیریت سازمان بوده و برای برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران اقتصادی کشور نیز مهم است که منابع به طور بهینه و کارا در تحقیقات کشاورزی سرمایه‌گذاری شود، سنجش منافع و بازده اقتصادی اعتبارات تخصیصی به فعالیت‌های پژوهشی سازمان، نخستین گام و ضرورت برای اثبات ارزشمندی تحقیقات کشاورزی و تغییر رویکرد سیاست‌گذاران نسبت به آن و متقاعد نمودن آنان برای تامین مالی شایسته‌ی فعالیت‌های پژوهشی این سازمان خواهد بود. این پژوهش بازده اقتصادی فعالیت‌های پژوهشی مراکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استانی را مورد ارزیابی قرار داده است. یافته‌های تحقیق شواهدی مستند از بازده اقتصادی و توانمندی تحقیقات کشاورزی در استان‌های کشور ارائه می‌کند که می‌تواند برنامه‌ریزان کلان اقتصادی و سیاست‌گذاران کشور را در تامین مالی شایسته تحقیقات کشاورزی مجاب و متقاعد کند.

۶ معرفی دستاورد

بر اساس یافته‌های این پژوهش به‌طور کلی فعالیت‌های پژوهشی همه‌ی مراکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استانی دارای فواید و بازده اقتصادی بوده و توانسته است موجبات رشد بهره‌وری عوامل و افزایش کمی و کیفی تولیدات زراعی، باغی، دام و طیور... را فراهم نماید و به تبع بهبود رفاه اقتصادی و اجتماعی تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان محصولات کشاورزی، کاهش واردات و صرفه‌جویی ارزی را نیز به دنبال داشته است. بر اساس نتایج پژوهش، بیشینه و کمینه میانگین نسبت فایده به هزینه (Benefit Cost Ratio=BCR) مربوط به مراکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان‌های اصفهان و و قم می‌باشد

۱- نور محمد آبیاری، صفت اله رحمانی، مهرنوش میرزایی، فاطمه عسگری بزایه، لادن شفیع مهدیه ساعی، محرم عین‌الهی، شجاعت زارع، دادگر محمدی، حسن اسدپور، پرویزبیت، وحید یعقوبی، نجم الدین منصوریان، مجتبی نجمی، موسی سلگی، عادل نعمتی، جلال سالم، شهباز شمس‌الدینی محمود محمدقاسمی، جعفر رضایی، رضا پهلوانی، احمد سلیمانی‌پو، علی بهرامی، و یعقوب حسینی

شکل ۱ < میانگین بازده اقتصادی فعالیت های پژوهشی در مراکز استان ها

که به ترتیب ۱۳/۳ و ۲/۴ ارزیابی شده است. بر این اساس استنباط می شود که هر یک ریال تخصیص اعتبارات به فعالیت های پژوهشی مراکز اصفهان و قم به ترتیب ۱۳٪ و ۲/۴ ریال فایده یا بازده اقتصادی عاید تولیدکنندگان و مصرف کنندگان محصولات کشاورزی نموده اند. نسبت فایده به هزینه دیگر مراکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استانی مورد بررسی در دامنه این دو نسبت قرار گرفته اند.